

Nr 117.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till vägbyggnader och vägunderhåll jämte i dessa ämnen väckta motioner.

(4:e avd.)

1:o) **Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar.** Uti den till riksdagen den 3 januari 1933 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t i avseende å sjätte huvudtiteln (punkt 12, sid. 17—19, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar stodo för vartdera av budgetåren 1926—1928 till förfogande anslag å tillhopa 4,000,000 kronor. För vartdera av budgetåren 1928—1930 bestämdes anslagsbeloppet för detta ändamål till 4,500,000 kronor. För budgetåret 1930/1931 höjde riksdagen anslaget till 5,000,000 kronor. Samtidigt vidtogs sådan ändring i de för anslagets användning stadgade grunderna, att statsbidrag till de med detsamma avsedda vägföretagen finge utgå med högst tre fjärdedelar i stället för, såsom dittills gällt, två tredjedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag. För budgetåret 1931/1932 höjde riksdagen anslagsbeloppet ytterligare till 5,250,000 kronor. För innevarande budgetår har anslaget — som tidigare bestritts av vanliga skattemedel — anvisats att med oförändrat belopp, 5,250,000 kronor, utgå direkt av automobilskattemedel.

Vid beviljande av sistnämnda belopp anförde 1932 års riksdag (skr. nr 283) bland annat följande:

Här avsedda anslag till landsvägsbyggnader har tidigare alltid utgått av vanliga statsinkomster men skulle nu enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag bestridas av automobilskattemedel. Riksdagen har ej kunnat undgå att hysa starka betänkligheter mot förslaget. Erinras må, att detta anslag hittills alltid betraktats som ett statens bidrag för vårt allmänna vägväsendes utveckling av beskaffenhet att bära bestridas som en vanlig statsutgift. På grund av rådande, budgetärt svåra läge har riksdagen dock ej velat motsätta sig att, vad nästa budgetår beträffar, automobilskattemedlen tagas i anspråk för att bereda anslagstäckning för ifrågakvarande anslag till vägbyggnader. Av liknande

skäl har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, att hela det statliga vägunderhållsanslaget må utgå av automobilskattemedel. Riksdagen förutsätter emellertid härvid, att i samband med nu pågående utredningar om vårt vägväsen och de lämpliga formerna för dess allmänna utveckling jämväl beaktas skäligheten av att från allmänna budgeten alltjämt i erforderlig utsträckning lämnas bidrag för finansieringen av utgifterna för de allmänna vägarna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu hemställt att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1933/1934 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 5,500,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Vidare har *Landstingens norrlandskommitté* hemställt, att Kungl. Maj:t vid äskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottens och Norrbottens län må kunna utgå 2,100,000 kronor.

Departementschefen har yttrat, att en höjning av ifrågavarande anslag syntes i nuvarande läge icke möjlig. Härtill komme, att man för ett mera ingående bedömande av denna liksom de flesta andra frågor om väganslag borde äga tillgång till resultatet av pågående utredning om det årliga medelsbehov för vägändamål, vilket beräknades böra tillgodoses under den närmaste tioårsperioden. I detta sammanhang har departementschefen även erinrat om de högst avsevärda belopp, som vore avsedda att genom åtgärder till arbetslöshetens bekämpande tillgodokomma vägväsendet.

Utskottet.

Om såväl ifrågavarande anslagsbelopp till landsvägar och vanliga bygdevägar som övriga i det följande omhandlade väganslag gäller att de i och för sig ej kunna anses alltför högt tillmätta. Vid frågans bedömande måste emellertid tagas i betraktande de högst avsevärda medelstillgångar, som för nästkommande budgetår torde komma att från arbetslöshetsanslag stå till förfogande för vägbyggnadsändamål av skilda slag.

Av liknande skäl, som av nästföregående års riksdag i detta avseende anfördes, har utskottet ej velat motsätta sig att anslaget, såsom för innevarande budgetår ägt rum, anvisas att utgå av automobilskattemedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

2:o) **Byggande av enkla bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* väckt motion, nr 62, däri bland annat hemställts, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkterna 10, 11 och 13, måtte besluta, att anslagen till

enkla bygdevägar	kronor	1,350,000
ödebygdevägar	»	1,200,000
tillfartsvägar till inlandsbanan	»	500,000
	eller tillsammans kronor	3,050,000

skola täckas av allmänna skattemedel;

dels en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion, nr 322, däri hemställts, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkterna 10, 11 och 13, måtte besluta att för budgetåret 1933/1934 höja anslagen för

enkla bygdevägar från föreslagna	1,350,000	till kronor	2,700,000
ödebygdevägar » »	1,200,000	» »	1,480,000
tillfartsvägar till inlandsbanan från föreslagna	500,000	»	730,000
och att det härför erforderliga beloppet		kronor	4,910,000

skall för samma budgetår täckas av de särskilda medel, som med anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 211—212 kunna komma att av riksdagen beviljas;

dels en inom andra kammaren av herr *A. Heiding* m. fl. väckt motion, nr 174, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskade anslag å 1,350,000 kronor till byggande av enkla bygdevägar, 1,200,000 kronor till byggande av ödebygdevägar och 500,000 kronor till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan skola utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *E. Hansson* i Vännäsby och *O. E. Sandberg* väckt motion, nr 321, däri hemställts att riksdagen måtte besluta att till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

Anslag för anläggning av enkla bygdevägar hava anvisats från och med år 1914, till en början avsedda för de nordligare länen men från och med år 1922 för hela landet. Anslagsbeloppet har bestämts, för var och en av budgetperioderna 1924—1927 till 600,000 kronor, för vardera av budgetåren 1927—1929 till 700,000 kronor, för budgetåret 1929/1930 till 850,000 kronor och för budgetåret 1930/1931 till 1,200,000 kronor. I samband med beslut om höjning av procentsatsen för bidrag från anslaget till normalt tre fjärdedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag ökades anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 till 1,350,000 kronor, med vilket belopp anslaget utgår jämväl för nu löpande budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att till byggande av enkla bygdevägar måtte för budgetåret 1933/1934 anvisas ett extra reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

Landstingens norrlandskommitté har hemställt, att Kungl. Maj:t vid äskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottens och Norrbottens län må kunna utgå 2,300,000 kronor.

Dessutom har *länsstyrelsen i Norrbottens län* framhållit såväl behovet av vägar som angelägenheten av att bereda ökade arbetstillfällen samt hemställt, att Kungl. Maj:t vid anslagsberäkningen för nästa budgetår ville i möjligaste mån behjärta behovet för Norrbottens län av ökade nybyggnadsanslag, särskilt till enkla bygdevägar och ödebygdevägar.

Departementschefen har, under hänvisning till vad han anfört beträffande anslaget till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, förordat, att förevarande anslag bestämmes till oförändrat belopp, 1,350,000 kronor, vilket skulle utgå av automobilskattemedel.

Utskottet.

Med avstyrkande av de väckta motionerna om höjning av anslaget till enkla bygdevägar tillstyrker utskottet, att sagda anslag, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, bestämmes till 1,350,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Däremot kan utskottet ej biträda Kungl. Maj:ts förslag, att förevarande anslag till enkla bygdevägar liksom de i de följande upptagna anslagen till ödebygdevägar och tillfartsvägar till inlandsbanan skulle täckas av automobilskattemedel. En sådan åtgärd skulle enligt utskottets mening innebära ett ytterligare inkräktande på dessa medel, desto mindre tillrädligt som de redan för närvarande visat sig knappa för finansieringen av de båda ursprungliga automobilskattemedelanslagen, nämligen anslagen till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, respektive på landsbygden. Också måste, såsom riksdagen redan tidigare framhållit, beaktas skäligheten av att från allmänna budgeten alltjämt i erforderlig utsträckning lämnas bidrag för finansieringen av utgifterna för de allmänna vägarna.

Enligt utskottets mening bör alltså anslaget till enkla bygdevägar, liksom ock de i det följande upptagna anslagen till ödebygdevägar och tillfartsvägar till inlandsbanan ej utgå av automobilskattemedel utan bestridas av andra statsinkomster. Detta innebär en överflyttning från automobilskattemedlen till allmänna budgeten av sammanlagt 3,050,000 kronor. Utskottet förutsätter emellertid att vid genomförandet av ifrågavarande förslag en motsvarande sänkning vidtages i de belopp, som Kungl. Maj:t äskat till bekämpande eller motverkande av arbetslöshet. På detta sätt skulle alltså en ökad budgetbelastning kunna undvikas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herrar Nylanders och Heidings m. fl. motioner I: 62 och II: 174, i vad de avse förevarande anslag, samt med avslag såväl å herr Nylanders motion I: 322, såvitt den rör samma

anslag, som å herrar Hanssons i Vännäsby och Sandbergs motion II: 321, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *byggande av enkla bygdevägar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor.

Beträffande sättet för täckning av förevarande anslag kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

3:o) **Byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, sid. 20—23) föreslagit riksdagen att till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehåft följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* väckt motion, nr 62, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkt 11, måtte besluta, att anslaget till ödebygdsvägar, 1,200,000 kronor, skall täckas av allmänna skattemedel;

dels en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion, nr 322, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkt 11, måtte besluta att för budgetåret 1933/1934 höja anslaget för ödebygdsvägar från föreslagna 1,200,000 till 1,480,000 kronor och att det härför erforderliga beloppet skall för samma budgetår täckas av de särskilda medel, som med anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 211—212 kunna komma att av riksdagen beviljas;

dels en inom andra kammaren av herr *H. Norling* väckt motion, nr 95, vari föreslagits, att anslaget till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län fördelas så, att till påbörjande av sådana vägar i Värmlands län för budgetåret 1933/1934 anvisas 25,000 kronor;

dels och en inom andra kammaren av herr *A. Heiding* m. fl. väckt motion, nr 174, vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskat anslag å 1,200,000 kronor till byggande av ödebygdsvägar skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att de av vederbörande länsstyrelser beräknade medelsbeloppen för nästkommande budgetår uppgå till 1,480,000 kronor med följande fördelning:

Norrbottens	län ...	500,000 kronor	Västernorrlands län...	200,000 kronor
Västerbottens	» ...	400,000 »	Kopparbergs	» ... 80,000 »
Jämtlands	» ...	300,000 »		

För budgetåret 1933/1934 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom erforderligt beräknat ett belopp av 1,200,000 kronor. Detta har styrelsen tänkt sig skola fördelas på sätt framgår av följande sammanställning, däri till jämförelse upptagits jämväl de belopp, som av innevarande budgetårs anslag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut tilldelats de skilda länen.

L ä n	Budgetåret 1933/1934			Budgetåret
	Till fullföljande kronor	Till påbörjande kronor	Summa kronor	1932/1933 kronor
Norrbottnens	225,000	145,000	370,000	300,000
Västerbottnens	280,000	90,000	370,000	280,000
Jämtlands	160,000	95,000	255,000	225,000
Västernorrlands	120,000	40,000	160,000	150,000
Kopparbergs	30,000	15,000	45,000	45,000
Summa kronor	815,000	385,000	1,200,000	1,000,000

Länsstyrelsen i Värmlands län har gjort framställning om utvidgning av förevarande anslags användning jämväl till de nordligare delarna av nämnda län. Denna framställning har tillstyrkts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som emellertid uttalat, att några anslagsmedel för Värmlands län ej för nästkommande budgetår behöfve ifrågasättas, enär några definitiva förslag till ödebygdsvägar inom länet knappast hunne föreligga i tillräckligt god tid.

Landstingens norrlandskommitté har hemställt, att Kungl. Maj:t vid åskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottnens och Norrbottens län må kunna utgå 900,000 kronor.

På sätt under nästföregående punkt meddelats har länsstyrelsen i Norrbottens län framhållit behovet för nämnda läns vidkommande av ökat anslag till ödebygdsvägar.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

Det av länsstyrelsen i Värmlands län framställda, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkta förslaget om utsträckande av ifrågavarande anslags användning till att omfatta även de nordligare delarna av nämnda län finner jag mig böra biträda. Härav föranledes ändring i anslagets rubrik.

Även här möta visserligen svårigheter att kunna bereda ökade medel. Med hänsyn till den ur skilda och icke minst sociala synpunkter stora betydelsen av de ändamål, som med ifrågavarande anslag avses, har jag emellertid icke velat ställa mig avvisande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om höjning av anslaget med 200,000 kronor till 1,200,000 kronor.

Departementschefen har därjämte förordat, att anslaget utgår av automobilskattemedel.

Utskottet.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 1:o anfört avstyrker utskottet de motionsvis framställda förslagen om höjning av det av Kungl. Maj:t åskade anslagsbeloppet.

Med avseende å herr Norlings i ämnet väckta motion vill utskottet endast anföra, att frågan om och i vad mån Värmlands län skall redan under näst-

kommande budgetår kunna komma i åtnjutande av något bidrag från anslaget till ödebygdsvägar synes närmast bliva beroende på om bidragsfrågan kan hinna i tillräckligt god tid beredas och prövas, något som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen funnit tvivelaktigt.

Med åberopande av vad utskottet under punkt 2:o) anført, tillstyrker utskottet, att förevarande anslag till ödebygdsvägar må utgå, ej av automobilskattemedel utan av andra statsinkomster.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herrar Nylanders och Heidings m. fl. motioner I: 62 och II: 174, i vad de avse förevarande anslag, samt med avslag å herr Nylanders motion I: 322, såvitt den rör samma anslag, må till *byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor;

b) att herr Norlings motion II: 95 må anses besvarad med vad utskottet ovan anført.

Beträffande sättet för täckning av förevarande anslag kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

4:o) **Byggande av enskilda utfartsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, sid. 23—25) föreslagit riksdagen att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehaft två inom andra kammaren väckta motioner, nämligen

dels en av herr *O. E. Sandberg* m. fl. väckt motion, nr 44, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

dels ock en av herr *E. Lindmark* m. fl. väckt motion nr 322, vari föreslagits riksdagen besluta, att det i statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, punkt 15, till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1933/1934 föreslagna reservationsanslaget å 500,000 kronor måtte höjas med 1,000,000 kronor till 1,500,000 kronor och att anslaget till arbetslöshetens lindrande må nedräknas med motsvarande belopp.

Under budgetåren 1930—1932 utgick ifrågavarande anslag med respektive 450,000 och 500,000 kronor; med sistnämnda belopp är det upptaget även för nu löpande budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att det med ledning av yttranden från länsstyrelserna beräkneliga anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår uppginge till 1,113,000 kronor, varav 177,000 kronor för de sydligare länen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

har emellertid funnit sig böra begränsa sitt anslagsäskande till 725,000 kronor. Genom en sådan höjning av anslaget skulle i första hand de norrländska länen erhålla möjlighet till ökad byggnadsverksamhet, vilket syntes styrelsen synnerligen angeläget.

Styrelsens plan för fördelning mellan länen av sistnämnda belopp även av Kungl. Maj:t genom beslut den 27 maj 1932 verkställd fördelning av anslaget för nu löpande budgetår jämte vissa, till 75,740 kronor uppgående, odisponerade behållningar från tidigare anslag framgår av följande sammanställning:

		1933/1934	1932/1933
Norrbottnens län	..... kronor	225,000	175,000
Västerbottnens »	..... »	225,000	175,000
Jämtlands »	..... »	60,000	50,000
Västernorrlands »	..... »	65,000	55,000
Gävleborgs »	..... »	25,000	20,000
Kopparbergs »	..... »	15,000	15,000
Värmlands »	..... »	25,000	20,000
Örebro »	..... »	5,000	5,000
övriga län tillhopa	..... »	80,000	60,740
	Summa kronor	725,000	575,740

Landstingens norrlandskommitté har hemställt, att Kungl. Maj:t vid äskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottnens och Norrbottnens län må kunna utgå 1,000,000 kronor.

Departementschefen har yttrat följande:

Anslaget till enskilda utfartsvägar fyller förvisso ett synnerligen beaktansvärt ändamål. Hur önskvärt det än må synas vara att ytterligare något höja anslagsbeloppet, vilket är avsett att fortfarande upptagas på den allmänna skattebudgeten, låter detta sig i nuvarande läge icke göra. Jag förordar alltså, att anslaget bibehålles vid oförändrat belopp.

Utskottet.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 1:o anført tillstyrker utskottet, att förevarande anslag, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, bestämmes till oförändrat belopp av 500,000 kronor. Med avstyrkande alltså av de i ämnet väckta motionerna om ökning av anslaget hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Sandbergs m. fl. och Lindmarks m. fl. motioner II: 44 och 322, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

5:o) **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, sid. 25 och 26) föreslagit riksdagen att till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor att direkt utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* väckt motion, nr 62, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkt 13, måtte besluta, att anslaget till tillfartsvägar till inlandsbanan, 500,000 kronor, skall täckas av allmänna skattemedel;

dels en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion, nr 322, däri hemställts, såvitt nu är ifråga, att riksdagen med avslag på föreliggande förslag i Kungl. Maj:ts proposition under sjätte huvudtiteln, punkt 13, måtte besluta att för budgetåret 1933/1934 höja anslaget för tillfartsvägar till inlandsbanan från föreslagna 500,000 till 730,000 kronor och att det härför erforderliga beloppet skall för samma budgetår täckas av de särskilda medel, som med anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 211—212 kunna komma att av riksdagen beviljas;

dels ock en inom andra kammaren av herr *A. Heidung* m. fl. väckt motion, nr 174, vari hemställts, såvitt nu är ifråga, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskat anslag å 500,000 kronor till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag.

Riksdagen har till anläggning av tillfartsvägar västerifrån till inlandsbanan anvisat för budgetåren 1926—1930 respektive 150,000, 100,000, 250,000 och 300,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1930—1933 500,000 kronor eller sammanlagt 2,300,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att för budgetåret 1933/1934 måtte till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan anvisas ett anslag av 500,000 kronor.

Landstingens norrlandskommitté har hemställt, att Kungl. Maj:t vid äskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottens och Norrbottens län må kunna utgå 800,000 kronor.

Departementschefen har uttalat, att anslaget till ifrågavarande tillfartsvägar torde böra beräknas i överensstämmelse med den i anslutning till riksdagens beslut upprättade planen, vilket innebär, att anslagsbeloppet för nästa budgetår skulle bli oförändrat, samt har förordat, att även detta anslag upptages att direkt utgå av automobilskattemedel.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 1:o anført, avstyrker utskottet de motionsvis framställda förslagen om höjning av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet.

Med återopande vidare av utskottets under punkt 2:o gjorda uttalande tillstyrker utskottet, att förevarande anslag till tillfartsvägar till inlandsbanan må utgå, ej av automobilskattemedel utan av andra statsinkomster.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herrar Nylanders och Heidings m. fl. motioner I: 62 och II: 174, i vad de avse förevarande anslag, samt med avslag å herr Nylanders motion (I: 322), såvitt den rör samma anslag, må till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för täckning av anslaget kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

6:o) **Anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kiexisvaara i Norrbottens län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, sid. 26 och 27), som innebär, att av det för ifrågavarande vägföretags färdigställande erforderliga beloppet 142,800 kronor hälften skulle anvisas för nästkommande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *anläggning av enkel bygdeväg från Area-vaara över Huuki till Kiexisvaara i Norrbottens län* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

7:o) **Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna samt av dylika vägar å landsbygden. Bidrag till vägunderhållet på landet m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 27—40) föreslagit riksdagen att *dels* till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,582,100 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel; *dels ock* antaga följande

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel.

Häriigenom förordnas, att 1 § förordningen den 16 maj 1930 om fördelning av automobilskattemedel skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

1 §.

De under — — — statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola i första hand bestridas *dels* de enligt gällande lagar angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om öde-

bygdevägar utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning, dels vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för vägorganisationen i länen, dels vad i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall av automobilskattemedel utgå som bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, enkla bygdevägar, ödebygdevägar samt tillfartsvägar till inlandsbanan, dels ock vad som jämlikt i sådant avseende meddelade bestämmelser skall av dylika medel ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens befrämjande.

Till understödjande — — — 120,000 kronor.

Av återstående — — — och broar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933, dock att hittills gällande bestämmelser skola äga tillämpning vid fördelningen av de under budgetåret 1932/1933 influtna automobilskattemedlen.

Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 19, sid. 41) föreslagit riksdagen dels till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 38,328,400 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel; dels ock medgiva, att av landsbygdens andel för budgetåret 1933/1934 av automobilskattemedlen må disponeras ett sammanlagt belopp av högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för 1933 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördelning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 procent och i huvudsaklig överensstämmelse med de under punkt 18 av statsrådsprotokollet angivna grunderna.

Slutligen har Kungl. Maj:t (punkt 20, sid. 41) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel, nu 15,600,000 kronor, med 450,000 kronor till 15,150,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* väckt motion, nr 62, däri hemställts, bland annat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder i syfte att så begränsa kostnaderna för vägarernas underhåll, att ett beräknat belopp av 50,500,000 kronor icke överskrides;

dels en inom andra kammaren av herr *E. Lindmark* m. fl. väckt motion, nr 158, däri hemställs, att riksdagen måtte besluta under punkt 19, sjätte huvudtiteln, att av landsbygdens andel för budgetåret 1933/1934 av automobilskattemedel må disponeras ett sammanlagt belopp av 2,650,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för 1933 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördel-

ning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 % och i huvudsaklig överensstämmelse med de i motionen föreslagna grunderna;

dels en inom andra kammaren av herr *J. Nilsson* i Hörby m. fl. väckt motion, nr 328, vari hemställts, att riksdagen ville besluta att med ändring av Kungl. Maj:ts förslag beträffande disposition av automobilskattemedlen för budgetåret 1933/1934, sedan bidrag till vägunderhåll m. m. först undantagits, av de återstående medlen 15 % måtte tilldelas städerna och 85 % landsbygden;

dels ock en inom andra kammaren av friherre *A. De Geer* m. fl. väckt motion, nr 373, däri hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdandet av direktiv till kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelserna, att vid väg- och brobyggnaders igångsättande utbyggandet av s. k. skenfria korsningar tills vidare må förekomma endast, då trafiksäkerheten detta oundgängligen påkallar, och att i stället framför allt sådana vägföretag igångsättas, som kunna anses verka stimulerande för produktionen och underlätta avsättningen av skogsprodukter eller andra näringslivets alster.

Gällande bestämmelser beträffande automobilskattemedlens fördelning återfinnas i *förordningen om fördelning av automobilskattemedel* den 16 maj 1930 (nr 161) med däri genom förordningar den 21 maj 1931 (nr 226) och den 17 juni 1932 (nr 234) gjorda ändringar.

Enligt dessa bestämmelser skola de under visst budgetår jämlikt förordningarna om automobils katt, om särskild skatt å automobilgummiringar och om särskild skatt å bensin och motorsprit eller jämlikt de särskilda bestämmelser, Kungl. Maj:t enligt 18 § i automobilskatteförordningen må hava meddelat, influtna skattemedlen (*automobilskattemedel*) i räkenskaperna från vederbörande anslag under sjuätte huvudtiteln omföras till en särskild, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förvaltdad fond, benämnd statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola (1 §) i första hand bestridas

dels de enligt gällande lagar angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om ödebygdsvägar utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning,

dels vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för vägorganisationen i länen,

dels vad i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall av automobilskattemedel utgå som bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar,

dels vad som jämlikt i sådant avseende meddelade bestämmelser skall av dylika medel ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens befrämjande,

dels ock det belopp av högst 120,000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande må utgå till understödjande av forsknings- och undersökningsarbeten, vilka i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av automobilskattemedlen.

Av återstående skattemedel skola 20 procent tillfalla rikets städer för att användas till dessas gatu- och väghållning samt 80 procent landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar (1 §). Inom vardera av dessa grupper avsättes viss del — av städernas andel 20 procent samt av

landsbygdens andel 15 procent — att i utjämnings syfte fördelas på sätt Kungl. Maj:t förordnar (städernas och landsbygdens utjämningsandelar). Återstoden (80 %) av städernas totala andel fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt (2 §). Av den del (85 %) utav landsbygdens totala andel, som ej avsättes såsom utjämningsandel, utgår till vägdistrikt, vars samtliga vägar övertagits till underhåll medelst vägkassan, bidrag med 45 procent av distriktets verkliga kostnad för vägunderhåll och vinterväghållning under nästföregående kalenderår. Dock allenast därest vägunderhållet hela det året ålegat vägkassan (vägdistriktens direkta underhållsbidrag), varvid i nämnda kostnad jämväl inbegripes all förvaltningskostnad, som icke uppenbarligen avser byggande av väg. Vad av omfördälda 85 procent återstår — med undantag enligt särskilt beslut av riksdagen, varom i det följande förmäles — tillgodokommer de särskilda länen i förhållande till de belopp, som influtit i automobilskatt från respektive läns landsbygd (länens ordinarie andelar; 3 § 1 mom.). Även den i utjämnings syfte avsatta delen av landsbygdens totala andel tillgodokommer de särskilda länen, med fördelning dem emellan enligt Kungl. Maj:ts förordnande. Av de skattemedel, vilka såsom ordinarie andelar och utjämningsandelar tillgodokomma de särskilda länen, äger Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet årligen bevilja bidrag till förbättring av för automobiltrafiken särskilt viktiga vägar och broar inom länet. Vidare äger Kungl. Maj:t av dessa skattemedel bevilja årliga bidrag till underhåll av sådana av vederbörande vägkassa underhållna vägar och broar, vilkas underhåll på grund av automobiltrafik i synnerlig grad försvåras, ävensom till sådan vinterväghållning, som är till särskilt gagn för automobiltrafiken (det s. k. extra underhållsbidraget; 4 §).

Med avseende å budgetåren 1931—1933 har riksdagen beslutat, att av landsbygdens andel för nämnda budgetår av automobilskattemedlen må disponeras ett belopp av högst 1,275,000 respektive 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för respektive 1931 och 1932 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att enligt vissa huvudgrunder utgå vid sidan av nyssnämnda direkta underhållsbidrag av 45 procent (riksdagens skrivelser nr 201 år 1931 och 283 år 1932).

Storleken av de totala kostnaderna för vägunderhåll och vinterväghållning på landsbygden under kalenderåren 1926—1931 framgår av följande sammanställning i runda tal:

1926	kronor 30,800,000	1929.....	kronor 44,400,000
1927.....	» 34,500,000	1930.....	» 46,500,000
1928.....	» 38,000,000	1931.....	» 52,500,000

De särskilt starka stegringarna under åren 1929 och 1931 hava uppgivits till icke oväsentlig del bero på exceptionella klimatiska förhållanden i landet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har räknat med en vägunderhållskostnad för år 1932 av 50,500,000 kronor eller 2,000,000 kronor mindre än för år 1931. Med avseende å motsvarande kostnad för år 1933 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kommit till ett belopp av 54,000,000 kronor, vilket belopp av *departementschefen* godtagits.

Med avseende å fördelningen av 1933/1934 års automobilskattemedel, beräknade till 72,000,000 kronor, är att märka, att av dem skola i första hand ut-

gå anslagen till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. (30 % av 1932 års underhållskostnad), anslagen till vägorganisationen i länen (310,000 + 204,500 + 125,000) 639,500 kronor samt anslagen till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, enkla bygdevägar, ödebygdevägar och tillfartsvägar till inlandsbanan (5,250,000 + 1,350,000 + 1,200,000 + 500,000) 8,300,000 kronor. Med utgångspunkt härifrån och från uppskattade underhållskostnader för åren 1932 och 1933 av 50.5 respektive 54 miljoner kronor samt med reserverande av 1,800,000 kronor för nyssnämnda tillfälliga extra tilläggsbidrag erhålles följande kalkyl över fördelningen av 1933/1934 års automobilskattemedel:

1933/1934 års automobilskattemedel (enligt Kungl. Maj:ts förslag).

72,000,000 kr.			
Till vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % å verklig resp. uppskattad kostnad för år 1932) 15,150,000 kr.	Vägorganisationen i länen 639,500 kr.	Särskilda vägbyggnadsanslag 8,300,000 kr.	Återstod att fördelas mellan städer och landsbygd 47,910,500 kr.
Städernas totala andel (20 %) 9,582,100 kr.	Landsbygdens totala andel (80 %) 38,328,400 kr.		
	Utjämningsandelen (15 %) 5,749,260 kr.		Återstående andel (85 %) 32,579,140 kr.
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % å verklig kostnad för år 1933) 24,300,000 kr.	Tillfälligt extra tilläggsbidrag för år 1933 1,800,000 kr.	Länens ordinarie andelar 6,479,140 kr.	

Enligt denna kalkyl skulle totala underhållsbidraget, inberäknat tilläggsbidraget, uppgå till sammanlagt 41,250,000 kronor och länsfonderna till 12,228,400 kronor.

Utskottet.

Utskottet delar de motionsvis anförda betänkligheterna mot den starka begränsning av städernas, respektive landsbygdens andelar av automobilskattemedlen, som vissa väganslags överförande till automobilskattemedel skulle medföra. På sätt utskottet under punkt 2:o tillstyrkt, synes ifrågasvarande anslag — anslagen till enkla bygdevägar, ödebygdevägar samt tillfartsvägar till inlandsbanan — alltjämt böra täckas å den vanliga budgeten, varigenom en höjning av städernas respektive landsbygdens andelar skulle åstadkommas med sammanlagt 3,050,000 kronor, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Härav falla 610,000 kronor eller 20 % på städerna och 2,440,000 kronor eller 80 % på landsbygden.

Med nu angivet undantag tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dispositionen av automobilskattemedlen, som alltså för nästkommande budgetår skulle komma att fördela sig på följande sätt:

1933/1934 års automobilskattemedel (enligt utskottets förslag).

72,000,000 kr.			
Till vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % å verklig resp. uppskattad kostnad för år 1932) 15,150,000 kr.	Vägorganisationen i länen 639,500 kr.	Särskilda vägbygg- nadsanslag 5,250,000 kr.	Återstod att fördelas mellan städer och landsbygd 50,960,500 kr.
Städernas totala andel (20 %) 10,192,100 kr.	Landsbygdens totala andel (80 %) 40,768,400 kr.		
Utjämningsandelen (15 %) 6,115,260 kr.		Återstående andel (85 %) 34,653,140 kr.	
Vägdistriktens direkta underhålls- bidrag (45 % å verklig kostnad för år 1933) 24,300,000 kr.	Tillfälligt extra tilläggs- bidrag för år 1933 1,800,000 kr.	Länens ordinarie andelar 8,553,140 kr.	

Vid bifall till vad utskottet i denna del tillstyrkt, erfordras icke den i statsverkspropositionen föreslagna författningsändringen.

Vad därefter beträffar den av herr Nylander påvisade starka stegringen i underhållskostnaderna, vill utskottet erinra, att detta förhållande just nu är föremål för myndigheternas uppmärksamhet och undersökning. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upplyst, har styrelsen sålunda för avsikt att beträffande sådana väghållningsdistrikt, inom vilka kostnadsökningen under år 1932 företer en från vad som kan anses som normalt avvikande utveckling, verkställa ingående undersökningar angående orsakerna härtill samt möjligheterna till rättelse av eventuellt förekommande missförhållanden. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i och för underhållskostnadernas begränsning synes fördenskull icke för närvarande erforderlig.

De av friherre De Geer m. fl. motionsvis framförda synpunkterna i fråga om önskvärdheten av en viss återhållsamhet vid anläggningen av de ofta rätt kapitalkrävande skenfria vägkorsningarna synas utskottet förtjäna beaktande. I varje fall bör det kunna förväntas att för närvarande, då arbetslöshetsmedel i stor utsträckning stå till förfogande för dylika företag, automobilskattemedlen ej i någon mera betydande grad skola behöva tagas i anspråk härför. Motionärernas förslag angående framställning till Kungl. Maj:t om särskilda direktiv till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelserna i frågan kan utskottet dock ej biträda.

Med hänsyn till nu pågående vägutredningar avstyrker utskottet likaledes de motionsvis framkomna yrkandena om dels ett ökat extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt, dels ock en höjning av landsbygdens andel från 80 till 85 % samtidigt med en minskning av städernas andel från 20 till 15 %.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- A) 1) att Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel ej må av riksdagen bifallas;

2) att herr Nilssons i Hörby m. fl. motion II: 328 ej må av riksdagen bifallas;

B) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, må till *förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,192,100 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel;

C) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, må till *förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,768,400 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel;

D) att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Lindmarks m. fl. motion II: 158, må med giva, att av landsbygdens andel för budgetåret 1933/1934 av automobilskattemedlen må disponeras ett sammanlagt belopp av högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för 1933 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördelning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 procent och i huvudsaklig överensstämmelse med de under punkt 18 av statsrådsprotokollet angivna grunderna;

E) att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, må minska det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till vägunderhållet på landet m. m.*, att direkt utgå av automobilskattemedel, nu 15,600,000 kronor, med 450,000 kronor till 15,150,000 kronor;

F) att herr Nylanders motion I: 62, i vad den avser kostnaderna för vägarnas underhåll, ävensom den av friherre De Geer m. fl. väckta motionen II: 373 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 maj 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius*, *Lindblad*, *Bergqvist*, *Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund*, *Wallés*, *Ernfors*, *Bergström*, *Nylander* och *Andersson* i Djursholm, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Olsson* i Blådinge, *Högström*, *Norling* och *Andersson* i Ovanmyra.

Reservation

vid *punkt 7:o* (automobilskattemedel) av herrar *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Grönvik och *Andersson* i Ovanmyra, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka den av herr *Nilsson* i Hörby m. fl. väckta motionen II: 328.